

Ebeveynlerin Ders Dışı Sportif Etkinlere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Tekirdağ İli Örneği

Erdem AYYILDIZ¹ Ümit YÜKSEL² Umut CANLI³ Cüneyt TAŞKIN⁴ Hakan SUNAY⁵

¹⁻⁵Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Ankara, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-0805-1529>

<https://orcid.org/0000-0001-5139-1492>

²⁻³Namık Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Tekirdağ, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-4702-5032>

<https://orcid.org/0000-0001-8603-3492>

⁴Trakya Üniversitesi Kırkpınar Spor Bilimleri Fakültesi, Edirne, Türkiye

<https://orcid.org/0000-0001-5219-4837>

Email: eyyildiz@nku.edu.tr, yukselmit@hotmail.com, ucanli@nku@edu.tr, hsunay@ankara.edu.tr

Türü: Araştırma Makalesi (Alındı: 04.06.2021 - Kabul: 08.06.2021)

Öz:

Bu araştırmanın temel amacı; Tekirdağ ilindeki ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının incelenmesidir. Bu çalışmanın araştırma grubunu Tekirdağ ili ve ilçelerindeki 432 çocuk sahibi ebeveyn oluşturmaktadır. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kişisel bilgi formudur. Bu bölümde cinsiyet, meslek, refah düzeyi, çocuğu spora yönlendirme durumu, çocuğunun bir spor branşıyla ilgilenme durumu ve spor yapma sıklığı bilgilerinden oluşmaktadır. İkinci bölümde Yılmaz ve Güven (2015) yılında geliştirdiği 17 soru, 3 faktör ve 5'li likert tipindeki ölçek kullanılmıştır. Birinci faktör "kişisel gelişim, ikinci faktör akademik algı ve üçüncü faktör ise sosyal destek olarak tanımlanmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 17 iken en yüksek puan 85'dir. Ölçekteki (5, 10, 13.) maddeler olumsuz maddeler olup, ters puanlanma şeklinde hesaplanmıştır. İstatistikler SPSS programıyla yapılmış ve yapılan tüm değerlendirmelerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Sonuç olarak katılımcıların ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumlarının ortalamasının üzerinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sportif Etkinlik, Ebeveyn Tutumu, Fiziksel Aktivite.

Investigation Of Parents' Attitudes Towards Extra-Current Sports Activities: The Example Of Tekirdag Province

Abstract

The main purpose of this research is; The aim of this study is to examine the attitudes of parents towards extracurricular sports activities in Tekirdağ. The research group of this study consists of 432 parents with children in Tekirdağ province and its districts. The data collection tool consists of two parts. The first part is the personal information form. This section consists of information about gender, occupation, welfare level, orienting the child to sports, the child's interest in a sports branch and the frequency of doing sports. In the second part, 17 questions, 3 factors and a 5-point Likert scale developed by Yılmaz and Güven in 2015 were used. The first factor was defined as “personal development, the second factor as academic perception and the third factor as social support. The lowest score that can be obtained from the scale is 17, while the highest score is 85. Items in the scale (5, 10, 13.) are negative items and were calculated as reverse scoring. Statistics were made with SPSS program and statistical significance level was accepted as $p < 0.05$ in all evaluations. As a result of the study, it was concluded that the parental attitudes of the participants towards extracurricular sports activities were above the average.

Keywords: Sporting Event, Parental Attitude, Physical Activity.

Giriş

Eğitimin önemli bir etkeni konumunda yer alan spor, çocuklara önemli faydası olmakla birlikte sağlıklı yaşam, sosyal ilişkiler, spor kültürü edinme gibi çok yönlü gelişime de katkı sağlamaktadır (Yılmaz, 2018). Düzenli olarak fiziksel aktivite alışkanlığı kazanan çocukların, ilerleyen yaşlarda da bu alışkanlığı devam ettirdikleri görülmektedir (Kaya, 2016; Bozkuş, 2013). Spor, çocukların büyüme çağında sadece fiziksel gelişimine katkı sağlamaz. Aynı zamanda kişilik gelişimi ve psikolojik sağlığında fayda sağlamaktadır (İbiş ve ark., 2004).

Çocuklar ve gençler için ders içi ve dışında katıldıkları sportif etkinlikler büyük öneme sahiptir. Zamanın boşa harcanması ruhsal açıdan çocuklara, gençlere ve dolayısıyla topluma zarar vermekle birlikte ders dışında kalan zaman iyi değerlendirilmediğinde sıkıntı yaratmaktadır. (Çon ve ark., 1997). Ders dışı etkinlikleri örgün eğitimi tamamlayan, ders dışı sosyal ve ders dışı etkinlikler olarak üç gruba ayırmıştır. Klasik eğitim sürecini tamamlayan faaliyetler; ödevler, projeler, bilgisayar destekli etkinlikler, eğitim kursları, sınavlara hazırlık, okul dışında ve okulun sorumluluğunda olmayan, ancak çocuğun gelişimine katkıda bulunan etkinliklerdir; ev ve sokak etkinlikleri, dini bayramlar, aileye ekonomik katkı için yapılan çalışmalar ve meslek kazanmak için yapılan uğraşlar olarak nitelendirilmiştir (Köse, 2012; Durhan, 2021). Ders dışı sosyal etkinliklere gelince; ders dışı spor etkinliklerini içeren etkinliklere ek olarak, ana unsur olan sanatsal ve kültürel etkinlikler ve öğrenci kulüpleri, spor, drama, müzik, gönüllülük faaliyetleri, derneklere aktif katılım, izcilik ve dans, birçok öğrencinin eğitim deneyiminin bir parçasıdır (Durhan, 2021; Adayemo, 2010; Annu ve Sunita, 2013; Massoni, 2011; Kumarasinghe ve Udeshika, 2015; Lewis, 2004)

Çocuğun büyümesinde ve gelişmesinde, ailenin çocuğa yaklaşımı sosyal gelişiminin temellerinin atılmasında etkili olabilmektedir (Kanak ve Pekdoğan, 2015). Ebeveynlerin çocuklarına karşı davranışları onların psikolojik açıdan gelişiminde önemli etki bırakmaktadır. Ebeveynlerin olumlu ve olumsuz etkileri aynı şekilde çocuğu ruhsal olarak etkilemektedir (Seven, 2008, s:99).

Bireyler, fiziksel ve sportif aktiviteyi bebeklik döneminden yaşlılık dönemine kadar hayatlarından çıkarmamalı ve bu etkinliklerin yaşamlarının bir parçası olduğunu bilmelidirler. Bireylerin vücutlarının sağlam bir şekilde gelişmesi ve büyümesi, biyolojik evrimin tamamlanması, ruhsal sağlığın sağlanması ve kişilik özelliklerinin oturması gibi sebeplerden dolayı bebeklik sonrası çocukluk zamanında büyük öneme sahiptir. Hatta bebeklik sayabileceğimiz 0-4 yaş döneminde ince ve kaba motor özelliklerinin gelişmesi adına farklı egzersizler uygulanabilmektedir. Yaşlılık dönemlerinde ise kişilerin vücut duruşlarının bozulması, kemik yapısının incilmesi ya da kırılması, kalp ve damar rahatsızlıkları, beyin ve sinir rahatsızlıkları, nefes almada zorluk ve aşırı kilo kaybı ve obezite gibi yaşlılık dönemlerinde sıkça karşılaşılan hastalıkların önlenmesinde her iki dönemde de spor oldukça önemlidir. Bu dönemlerde sporun eksikliği oldukça hissedilirken, kişiler 18-65 yaş aralığında vücutlarını iyi ve sağlam hissedebilirler bununla birlikte spor yapmama istekleri ortaya çıkabilmektedir. Bebeklik ve

çocukluk dönemlerinde sportif alışkanlık ve fiziksel aktivite 18-65 yaş aralığında kazanılabilecek ve katılım sağlanabilecek aktivite sayılarını etkileyebilmektedir.

Çocukların ilk öğrenme ortamları ebeveynleriyle birlikte buldukları ev ortamıdır. Eğer ebeveynler sportif egzersizlere katılım gösterirlerse bu alışkanlıklarını çocuklarına da kazandırır ve dolayısıyla çocuklarının katılımını sağlamış, onlara da sportif alışkanlık katmış olurlar. Spor ve fiziksel aktivite programlarına katılma, çocukların takım çalışması, disiplin, sportmenlik, liderlik, benlik saygısı ve sosyalleşme gibi özelliklere sahip olmasına imkan sağlamaktadır (Kaynak, 2006). Ebeveynlerin spora ilgi duyması çocuğun spor yapmasında ve hatta sporun topluma yayılabilmesinde olumlu bir unsurdur. Ebeveynlerin spora olan tutumu pozitif olursa kuşaklar arasında spora dair ilgide de artış olur (Durmuş, 2020; Ayhan ve Özel, 2020). Eğer ebeveynler spora katılım sağlıyorsa, düzenli olarak sporu takip ediyorlarsa, çocuklarının sporda başarılı olmalarını istiyorlarsa, spora aktif katılım için çocuklarına motivasyon sağlıyorlarsa ve spor aile içinde genel bir konu haline alıyorsa çocuklar sporla daha fazla ilgilenebilir ve dahil olabilirler (Durmuş, 2020). Ders dışı sportif etkinliklerin, bilhassa ergenlerin madde kullanımlarını azaltarak (Eccles ve Barber, 1999), gençlerin okullarından kaçmalarını ve hukuka aykırı davranışlarda bulunmalarını engellemeyi de içeren bir takım durumlara karşı daha etkili bir koruma sağladığını ortaya koymaktadır (Harris, 1999; Harrison ve Narayan, 2003; Mahoney, 2000). Ailelerin ders dışı sportif etkinliklerin özellikle ergen gelişimi üzerindeki etkilerinin farkında olmaları ve çocuklarının bu etkinliklere katılımını desteklemeleri çocukların spora bakış açılarının şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır (Durmuş, 2020). Ailelerin sadece çocuğun spora olan katılımlarında değil sporda kalıcı olmalarında ve devamlılıklarında da rolü büyüktür. Bazı araştırmacılar ailelerin çocukların sportif aktivitelere olan katılımlarındaki rollerini şu şekilde sıralamıştır: 1) teşvik etmek; 2) rol model olmak (kendilerinin de spora katılımı); 3) çocuklarının spora katılımını sağlayacak yeterli finansal güce sahip olmak. (Welk, 2003). Başka bir çalışmada ise, farklı etnik köken ve kültürlerden gelen Amerikalı anne ve babaların çocuklarına karşı tutumlarının farklı olduğu ve bunun sonucu olarak farklı psikolojik sorunlarla karşılaştıklarını saptamışlardır (Turner vd., 2015). Çocukların kişilik gelişim mekanizmalarının çok hassas ve etkilenebilir olduğu bilinerek, kötü alışkanlıklardan uzak tutmak için önce bizim kendi alışkanlıklarımızı ve davranışlarımızı geliştirmemiz veya değiştirmemiz çocukların topluma kazandırılması ve psikososyal açıdan yadsınamaz bir öneme sahiptir.

En hızlı çağlarının içerisinde bulunan ve sınırsız enerjiye sahip olan okul döneminde bulunan gençlerin, serbest zamanlarını verimli bir halde geçireceği, sahip oldukları enerjiyi olumlu bir şekilde kullanacağı, stresini gidererek, kötü alışkanlıklardan sakınıp bilgi, beceri ve yeteneklerini arttıracacağı en mühim aktivitelerin başında okul içi ve okul dışında dahil olabilecekleri sportif etkinlikler gelmektedir (Akgül vd., 2012). Bu çocukların ve gençlerin eğitiminde mevcut okul programlarından olan klasik eğitim programları, yaparak ve yaşayarak öğrencilerin fiziksel ve zihinsel ihtiyaçlarını öğretimi, öğrencilerin kendi kişiliklerini geliştirerek bu tür kendini tanıma, sorumluluk ve liderlik gibi iyi nitelikleri geliştirmek için fırsat vermek ve boş vakitlerini sağlama yetersizliği ortadan kaldırmak gibi görevler ders dışı etkinlikleri önemli kılmaktadır (Binbaşıoğlu, 1986; Pehlivan, 1995).

Bu araştırmanın temel amacı; Tekirdağ ilindeki ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının incelenmesidir. Bu çalışma Tekirdağ ili ve ilçelerindeki ebeveynlerin çocuklarını farklı sebeplerle spora teşvik ettiği ya da spordan uzaklaştırdığı gözlemlenmiş ve bu sebeplerin neler olduğunu araştırıp literatüre yeni değerler katmak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla birlikte aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumu ölçeğinin güvenilirlik düzeyi ne seviyededir?
- Tekirdağ ili ve ilçelerindeki ebeveynlerin, ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutumu ölçeği puanı ortalamanın üzerinde midir?
- Tekirdağ ili ve ilçelerindeki ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere olan tutumlarının; ebeveynlerin cinsiyetine, refah düzeyine, mesleki durumuna, spor yapma sıklığına, çocuklarını spora yönlendirme durumuna, çocukların sporla ilgilenme durumlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?

Materyal ve Metod

Araştırma Modeli

Araştırmada nicel yöntem kullanılmıştır. Amaç doğrultusunda genel tarama desenlerinden biri olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2016). Verilerin toplanma sürecinde kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Evren-Örneklem (Araştırma Grubu)

Bu çalışmanın araştırma grubunu Tekirdağ ili ve ilçelerindeki 432 çocuk sahibi ebeveyn oluşturmaktadır. Balcı'nın 2018 yılında yapmış olduğu çalışmaya göre 25 milyona kadar olan evrende 384 örneklem sayısı yeterli olmaktadır. Çalışmanın amacı Tekirdağ ilindeki ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumlarının incelenmesidir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm kişisel bilgi formudur. Bu bölümde cinsiyet, meslek, refah düzeyi, çocuğu spora yönlendirme durumu, çocuğunun bir spor branşıyla ilgilenme durumu ve spor yapma sıklığı bilgilerinden oluşmaktadır.

İkinci bölümde Yılmaz ve Güven'in 2015 yılında geliştirdiği 17 soru, 3 faktör ve 5'li likert (1.Hiç katılmıyorum, 2.Katılmıyorum, 3.Kararsızım, 4.Katılıyorum, 5.Tamamen katılıyorum) tipindedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 17 iken en yüksek puan 85'dir. Ölçekteki (5,10,13.) maddeler olumsuz maddeler olup, ters puanlanma şeklinde hesaplanmıştır

Verilerin Analizi

Bu araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmış. Veriler homojen dağıldığı için ikili gruplar; independent t-testi, , üç ve üzeri gruplar için anova testi SPSS programıyla yapılmıştır. Ancak anova testinde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Veri toplama sürecinde kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırma bulgularında örnekleme grubunun homojenliğini kontrol etmek için basıklık çarpıklık sonuçlarına bakılmıştır. Bu sonuçlar ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları ve alt boyutlarında -2+2 aralığında olduğu için verilerimiz homojen dağılıma sahip olduğu sonucu çıkmıştır.

Tablo 1 - Cronbach Alpha güvenilirlik analizi

Ölçek	Cronbach Alpha
Akademik Algı Boyutu	,79
Sosyal Destek Boyutu	,77
Kişisel Gelişim Boyutu	,86
Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği	,85

Ölçeğin güvenilirlik seviyesini öğrenmek için Cronbach Alpha Güvenirlik testinden yararlanılmıştır(Tablo1). Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,85 iken, alt boyutları için bu değer sırasıyla “Akademik Algı Boyutu” için 0,79, “Sosyal Destek Boyutu” için 0,86 ve “Kişisel Gelişim Boyutu” için 0,86 olarak hesaplanmıştır. Cronbach Alpha Güvenirlik testine göre 0,80 ve 1,00 aralığındaki analiz sonuçları yüksek güvenilirlik olarak kabul edilmektedir. Ölçeğimizin genel güvenilirlik kat sayısı 0,85 olduğu için kullanılan ölçeğin yüksek güvenilirlik içerdiğini söyleyebiliriz.

Tablo 2 – Ölçek puanlamasının dağılımı

Ölçek	Madde Sayısı	N	En Düşük	En Yüksek	$\bar{X}$
Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği	17	432	17,00	85,00	72,93

Kullanılan ölçekte Tablo 2’de de gösterildiği üzere madde sayısı 17 maddeden (5, 10, 13.madeller olumsuz) oluşmaktadır. Yapılan çalışmaya Tekirdağ ili ve ilçelerinden toplam 432 katılımcı katılmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 17 iken en yüksek puan 85’tir.Yapılan analiz sonucunda katılımcıların ortalama puanının 72,93 olduğu saptanmıştır. Bu sonuç incelendiğinde, Tekirdağ ili ve ilçelerindeki ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları ortalamanın üzerinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3 - Örneklem grubunun kişisel bilgi formunda yer alan sorulara verdikleri cevaplara göre dağılımı

Değişken	Grup	f	Toplam
<i>Meslek Durumu</i>	Kamu Sektörü	158	432
	Özel Sektör	124	
	İşsiz	104	
	Emekli	46	
<i>Refah Düzeyi</i>	Düşük	78	432
	Orta	298	
	Yüksek	56	
<i>Cinsiyet</i>	Erkek	258	432
	Kadın	174	
<i>Çocuğunuzu Spora Yönlendirme</i>	Evet	356	432
	Hayır	76	
<i>Çocuğunuz Sporla İlgileniyor mu</i>	Evet	330	432
	Hayır	102	
<i>Spor Yapma Sıklığınız</i>	Sıklıkla	86	432
	Ara sıra	246	
	Hiç	100	

Örneklem grubunun kişisel bilgi formunda yer alan sorulara verdikleri cevaplara göre dağılımı Tablo 3’teki gibidir. Kişisel bilgi formundaki değişkenler; meslek durumu, refah düzeyi, cinsiyet, ebeveynlerinin çocuklarını spora yönlendirme durumu, çocukların sporla ilgilenme durumu ve ebeveynlerin spor yapma sıklığı olarak 6 maddeden oluşmaktadır. Meslek durumu değişkeni kamu sektörü(158), özel sektör(124), işsiz (104) ve emekli(46)

olarak dört gruba, refah düzeyi değişkeni düşük(78, orta (298) ve yüksek(56) olarak üç gruba, cinsiyet değişkeni erkek(258) ve kadın (174) olarak iki gruba, ebeveynlerin çocuklarını spora yönlendirme durumu evet(356) ve hayır(76) olarak iki gruba, ebeveynlerin çocuklarının sporla ilgilenme durumu evet(330) ve hayır(76) olmak üzere iki gruba, ebeveynlerin spor yapma sıklığına göre sıklıkla(86), ara sıra(246) ve hiç(100) olmak üzere üç gruba ayrılmıştır.

Tablo 4 - Çocukların sporla ilgilenme durumuna göre t- testi analizi

Ölçek	Çocukların Sporla İlgilenme Durumu	N	$\bar{x}$	SS	P
Akademik Algı Boyutu	Evet	330	3,69	,58	,013
	Hayır	102	3,60	,62	
Sosyal Destek Boyutu	Evet	330	4,48	,50	,014
	Hayır	102	4,28	,59	
Kişisel Gelişim Boyutu	Evet	330	4,44	,45	,004
	Hayır	102	4,33	,57	
Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği	Evet	330	4,31	,39	,017
	Hayır	102	4,19	,48	

p<0,05

Katılımcıların çocuklarının herhangi bir sporla ilgilenip ilgilenmediğine yönelik demografik bilgi sorusuna göre yapılan t testi analizi Tablo 4 'te gösterilmiştir. Çocukların sporla ilgilenme durumuna göre kullanılan ölçeğin alt boyutlarıyla olan ilişkisine bakılmıştır. Tüm alt boyutlarda evet diyenlerin sayısı 330, hayır diyenlerin sayısı 102'dir. Akademik algı boyutuna evet diyenlerin ortalaması 3,69 ve hayır diyenlerin ortalaması 3,60'tır. Sosyal destek boyutunda evet diyenlerin ortalaması 4,48 ve hayır diyenlerin ortalaması 4,48'dir. Kişisel gelişim boyutunda evet diyenlerin ortalaması 4,44ve hayır diyenlerin ortalaması 4,33'tür. Tüm alt boyutlarında genel ortalaması 0,05'ten küçüktür(Akademik algı boyutu 0,013, sosyal destek boyutu 0,014, kişisel gelişim boyutu 0,004). Buna göre çocukların sporla ilgilenme durumu ile kullanılan ölçeğin tüm alt boyutları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5 – Çocukların spora yönlendirilme durumuna yönelik demografik bilgi sorusuna yapılan t- testi sonucu bulguları

Ölçek	Çocukların spora yönlendirilme durumu	N	$\bar{x}$	SS	P
Akademik Algı Boyutu	Evet	356	3,71	,58	,596
	Hayır	76	3,44	,62	
Sosyal Destek Boyutu	Evet	356	4,49	,50	,000
	Hayır	76	4,14	,59	
Kişisel Gelişim Boyutu	Evet	356	4,46	,45	,000
	Hayır	76	4,20	,57	
Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Ebeveyn Tutum Ölçeği	Evet	356	4,33	,39	,000
	Hayır	76	4,05	,48	

p<0,05

Katılımcıların çocuklarını spora yönlendirmeye yönelik demografik bilgi sorusuna yapılan t testi analizi Tablo 5 'te gösterilmiştir. Çocukların spora yönlendirme durumlarına göre kullanılan ölçeğin alt boyutlarıyla olan ilişkisine bakılmıştır. . Tüm alt boyutlarda evet diyenlerin sayısı 356, hayır diyenlerin sayısı 76'dır. Akademik algı boyutuna evet diyenlerin ortalaması 3,71 ve hayır diyenlerin ortalaması 3,44'tür. Sosyal destek boyutunda evet diyenlerin ortalaması 4,49 ve hayır diyenlerin ortalaması 4,14'tür. Kişisel gelişim boyutunda evet diyenlerin ortalaması 4,46 ve hayır diyenlerin ortalaması 4,20'dir. Akademik algı boyutunun ortalaması(0,596) 0,05'den büyük olduğu için anlamlı fark bulunamamış buna karşına sosyal destek boyutu(0,00) ve kişisel gelişim boyutu(0,00) 0,05'ten küçük olduğu için bu iki boyut ile çocukların spora yönlendirilme durumu arasında anlamlı fark bulunmuştur. Çalışma grubuna uygulanan demografik soruların puanları incelendiğinde mesleki durum, cinsiyet ve refah düzeyi değişkenlerinde ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutum ölçeğinin alt boyutlarıyla istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Tartışma ve Sonuçlar

Bu çalışma Tekirdağ ili ve ilçelerindeki ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek için yapılmıştır. Tekirdağ ili ve ilçelerinde bulunan ebeveynlerin mesleki durum, cinsiyet, çocuklarını spora yönlendirme, çocukların sporla ilgilenme, ebeveynlerin spor yapma sıklığı ve refah durumları değişkenine göre ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutumları incelenmiştir. Araştırmaya

katılan bireylerin mesleki durum, cinsiyet ve refah durumların göre yapılan istatistik testlerine göre anlamlı farklılık olmadığı ($p>0,05$), çocuklarını spora yönlendirme ve çocuklarının sporla ilgilenme durumlarına göre anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Çavuşoğlu ve ark. (2017) 'ın yapmış olduğu çalışmada fiziksel aktiviteden hoşlanma durumlarının birçok faktörden etkilendiği sonucuna varılmıştır. Bu hoşlanma durumunun başında sportif aktiviteye yönlendirilme veya yönlendirilmeme durumu gelmektedir. Ebeveynler çocuklarının iyi ve rekabetçi bir sporcu olmasından daha çok toplumda iyi birer birey olmalarını isterler. Bu durumda çocukların ders dışı etkinliklere daha çok zaman ayırmasından geçmektedir. Çocukların sorumluluk sahibi, sosyal ve iyi birey olmasında bu husus elzemedir. . 15 değişik spor branşında 451 sporcu üzerinde yapılan bir araştırmada ilgili spor branşına teşvik eden unsurlara ilişkin görüşlerin sıralanmasında aile (anne-baba ve kardeşler) ilk sırada yer almaktadır (Sunay ve Saracaoğlu, 2003). Yapılan başka bir araştırmada ise sporcuların spor yapmaya teşvik edilmesinde ailenin önemli bir rolü olduğu tespit edilmiştir (Donuk ve ark.,2004). Deneyim vasıtasıyla ders dışı sportif etkinliklere katılmak öğrencilerin sosyal becerilerini, liderlik becerilerini (Esa, Mutallib ve Azman, 2015), özgüven oluşumunu (Sekhri, 2019) ve kişiliğin şekillenmesini olumlu etkileme özelliklerine dayanarak oldukça faydalı etkinlikler olarak göze çarpmaktadır (Rathnayaka ve Hulathduwa, 2014).

Brockman, Jago, Fox, Thompson, Cartwright ve Page (2009), İlköğretim seviyesinde eğitim gören çocukların fiziksel aktiviteye katılımlarında aile ve sosyo-ekonomik faktörlerin etkisini araştırdıkları bu çalışma; yüksek sosyo-ekonomik seviyeye sahip olan ebeveynlerin hepsinin çocuklarını daha çok aktivitelere yönlendirdikleri tespit etmiştir. Düşük ve orta gelir düzeyine sahip olan ebeveynlerin ise çocuklarını belirli oranda destekledikleri saptanmıştır (Durmuş, 2020). Sarı (2012)'nın lise öğrencilerinin okullarda düzenlenen ders dışı etkinliklere katılımını incelediği araştırmada; ebeveynleri düşük gelire sahip olan öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılımının diğer öğrencilerden daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu iki çalışmanın aksine yapılan çalışmada refah düzeyi değişkeninin ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklerinin tutumları ölçeği ve alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bunun sebebi olarak araştırmaya katılan örneklem grubunun homojen olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Günümüzde spor, sosyal medya, naklen yayınlar, dergiler gibi kaynaklar şiddetle takip edilmekte toplumun her kesiminden insanın tüm spor branşlarını istedikleri gibi izleme ve hatta uygulama fırsatlarını kolayca elde etmektedir. Bu durum ve araştırmamız bize kişilerin mesleklerinin cinsiyetlerinin ve refah düzeyleri ne düzeyde olursa olsun bir farklılık göstermediğini belirtmektedir. Öte yandan çocuğu ilgi alanı ya da çocuklarını yönlendirdikleri spor alanlarına göre farklılık çıkmıştır

Sonuç olarak, sporun yetişkinlerin hayatındaki önemi ne kadar fazlaysa, hayatını yeni yeni tanımaya başlayan çocuklar için de o kadar fazladır. Sosyal açıdan güçlü ve sağlıklı bireylerin yetişmesi için spor ve düzenli fiziksel aktivite yapmak günümüzde zorunlu hale gelmiştir. Tekirdağ ili ve ilçelerindeki ebeveynlerin ders dışı sportif etkinliklere yönelik tutum puanları ortalamasının üzerindedir.

Çalışmada elde edilen verilere göre; çocukların spora yönlendirilme durumu ve sporla ilgilenme durumlarına göre ders dışı sportif etkinliklere katıldıkları veya katılmayı

düşündükleri görülmektedir. Bu katılım için en önemli unsurun aile teşviki ve toplumsal etkileşim olduğu bilinmektedir.

- ✓ Bununla birlikte çocukların vakit geçirdiği ortamlar da çok önemlidir. Yani çocukların evleriyle birlikte okullarda geçirdikleri zamanlarında kaliteli ve sporla birlikte olması için okulların sportif alanları artırılabilir.
- ✓ Okul ve ev sahaları dışında parkların çevrelerinde spor alanları artırılabilir.
- ✓ Ebeveynlerin çalıştıkları ortamlar pedagojik seminerler yapılarak sportif ve fiziksel etkinliklerin önemi ebeveynlere anlatılarak sporun evrensel olduğu ve hangi yaşta ve seviye olursa olsun yapılabileceğinin unutulmamasını önerilebilir.
- ✓ Bu bilgilendirmelerin toplum açısından önemi yadsınamaz bir gerçek olduğundan kişileri eğitecek öğretmen ve akademisyenler görevlendirilebilir.
- ✓ Spora katılımı önemli etkisi olan antrenörlerin eğitim seminerlerinde ve kurslarında, çocukların spora teşviki, devamlılığı ve ebeveyn yönetimleri konularında verilebilecek eğitimlerin dikkatle üzerinde durulabilir.
- ✓ Öğrencilerin ve ebeveynlerin ders dışı spor etkinliklerinde aktif katılımını sağlarken karşılaşılabilecek sorunların kolayca çözülebilmesi için ilgili Spor Bilimleri Fakültelerinin ve il Gençlik ve Spor Müdürlükleri'nin koordineli bir şekilde çalışması önerilebilir.

* *Bu makale 27-29 Mayıs 2021 tarihinde Kastamonu Üniversitesi'nde düzenlenen 13. Ulusal Spor Bilimleri Öğrenci Kongresi'nde özet bildiri olarak sunulmuştur.*

KAYNAKLAR

Adayemo, S.A.(2010). The relationship between students' participation in school based extracurricular activities and their achievement in physics. *International Journal of Science and Technology Education*

Akgül, S., Göral, M., Demirel, M., ve Üstün, Ü.D. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Okul İçi ve Okullar Arası Sportif Etkinliklere Katılma Nedenlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Araştırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(32), (ss.13-22).

Annu, S., Sunita, M. (2013). Impact of Extracurricular Activities on Students in Private School of Lucknow District. *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 2(6), 92-94.

Ayhan, B., Özel, B. (2020). Examining The Relationship Between Leisure Attitude and Life Satisfaction Levels of University Students. *International Journal of Sport Culture and Science*, 8(3), 154-166.

Ayyıldız Durhan, T. (2021). The Relationship Between The Effect of Sports on Life Skills Of Secondary School Students and Students' Attitudes Towards Extracurricular Activities, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(12), 332-377.

Balcı, A. (2018). Sosyal bilimlerde araştırma. Yöntem, Teknik ve İlkeler. (13. Baskı), Ankara: PegemA Yayınları.

Binbaşıoğlu, C. (1986). Ders Dışı Etkinliklerin Niteliği, Önemi ve Değeri. *Çağdaş Eğitim*, Sayı 108.

Bozkuş T, (2013). An Evaluation of the Relationship Between Physical Activity Healthy Lifestyle Behaviors Anaerobic Performance Muscle Strength and Sprint Performance In Folk Dancers. *International Journal of Academic Research*, 5, 151 157.

Brockman, R., Jago, R., Fox, K. R., Thompson, J. L., Cartwright, K., Page, A. S. (2009). Get off the sofa and go and play": family and socioeconomic influences on the physical activity of 10-11 year old children. *BMC Public Health*. 21(9), 253. doi: 10.1186/1471 2458-9-253.

Çon, M., Yetim, A., Ağaoğlu, S.A., Taşmektepligil M.Y. (1997). "Elit Düzeyde Spor Yapanların Spora Yönelmelerinde ilk ve Ortaöğretim Kurumlarının Etkisi Üzerine Bir Araştırma", *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 41-53.

Donuk, B., Balcıoğlu, İ., Şenduran, F., Ülker, İ. (2004)."İstanbul'da Yaşayan 14-16 Yaş Grubu Genç Basketbol Sporcularının Psikososyal ve Demografik Özellikleri", 10. İCHBER-SD Avrupa Kongresi ve SBD 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 17-20 Kasım 2004, Antalya

Durmuş, D. (2020). Ebeveynlerin Ders Dışı Sportif Etkinliklere Olan Bakış Açılarının Belirlenmesi.

Eccles, J. S., Barber, B. L. (1999). Student council, volunteering, basketball, or marching band: What kind of extracurricular involvement matters? *Journal of Adolescent Research*, 14(1), (pp.10–43).

Esa, A., Mutallib, S.S.A., Azman, N.N. (2015). Do Extra-Curricular Activities Effect Student Leadership in Institutions: Sport?, *Asian Social Science*, 11(16), 294-301.

Harris, K. W. (1999). Parental Expectations of High school Interscholastic Athletic Activities. (Doctoral dissertation). Retrieved from <http://proxy.kirikkale-elibrary.com/sayfasından> erişilmiştir

Harrison, P.A., Narayan, G. (2003). Differences in Behavior, Psychological Factors, and Environmental Factors Associated With Participation in School Sports and Other Activities in Adolescence. *Journal of School Health*, 73(3), ss.(113-120).

İbiş, S., Gökdemir, K., İri, R. (2004). 12-14 Yaş Grubu Futbol Yaz Okuluna Katılan ve Katılmayan Çocukların Bazı Fiziksel Ve Fizyolojik Parametrelerinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(1), 285-292.

Kanak, M. ve Pekdoğan, S. (2015). Ergenlerin Utangaçlık Düzeylerinin Anne-Baba Tutumları ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *International Journal of Social Science*, Number, 32, 513-525.

Karasar, N. (2016). Bilimsel araştırma yöntemi (31. Basım) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kaya, Ç. (2016). Okul Öncesi Çağı Çocuklarının Fiziksel Aktivitelerinin Araştırılması. Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Kaynak, E. (2006). Çocukların Fiziksel Zindelikleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Antalya

Köse, E. (2012). Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Ders Dışı Etkinliklerin Sınıflandırılmasına Yönelik Bir Öneri, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(2), 336-353.

Kumarasinghe, P.J., Udeshika, K.A.A. (2015). Extra-Curricular Activities and Employability of Undergraduates in Sri Lanka. *Proceedings of 12th International Conference on Business Management*, 7-8 December, Colombo, Sri Lanka

Lewis, C.P. (2004). The Relation Between Extracurricular Activities with Academic and Social Competencies in School Age Children: A Meta-Analysis. Texas A&M University, PhD Thesis.

Mahoney, J. L., Stattin, H., (2000). Leisure activities and adolescent antisocial behavior. The Role of structure and social context. *Journal of Adolescence*, 23(2), ss (113-127).

Massoni, E. (2011). Positive Effects of Extra Curricular Activities on Students, *ESSAI*, 9(27), 83-87.

Meliha, U., Yurdadön, Ü., İmamoğlu, O., Musa, Ç. O. N., Çavuşoğlu, G., Taşmektepligil, M. Y. (2017). Ortaokul Öğrencilerinin Sportif Etkinliklere Katılma ve Fiziksel Aktiviteden

Hoşlanma Durumlarının Belirlenmesi. İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4(1), 38-52.

Pehlivan, Z. (1995). Eğitim programları açısından özel ve resmi orta öğretim kurumlarında ders dışı okul spor faaliyetleri ve yeniden örgütlenmesi. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi

Rathnayaka, R.M.G.P., Hulathduwa, S.(2014). Involvement With and Attitudes Towards Extracurricular Activities Among Medical Students at The University of Sri Jayewardenepura. Health Sciences Proceedings.

Sarı, M. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinin ders dışı etkinliklere katılımının incelenmesi. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 5(1), 72-89.

Sekhri, A. (2019). Participation In Extracurricular Activities: A Boon for Children With Special Needs. i-manager's Journal on Educational Psychology, 12(4), 42-53

Seven, S. (2008). Çocuk ruh sağlığı (1. Baskı). Ankara: Pegem Net Yayıncılık.

Sunay, H., Saracaloğlu, S., (2003) "Türk Sporcusunun Spordan Beklentileri İle Spora Yönelten Unsurlar" Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Spormetre Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, (ss. 43), Ankara.

Turner, E. A.,Jensen-Doss, A. Heffer, R. W. (2015). Ethnicity as a moderator of how parents' attitudes and perceived stigma influence intentions to seek child mental health services. Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology, 21(4), 613-618.

Welk, G. J. (2003) Parental Influences on Physical Activity in Children: An Exploration of Potential Mechanisms. Pediatric Exercise Science Journal 15(1), (pp.19-33).

Yılmaz, A. (2018a). Parent expectations towards participation to extracurricular sport activity of high school students. Pedagogics Psychology Medical-Biological Problems of Physical Training and Sports, 22(4), 216-225.

Yılmaz, A., GÜVEN, Ö. (2015). Ders dışı sportif etkinliklere yönelik ebeveyn tutum ölçeği. Journal of Physical Education ve Sports Science/Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 9(2).